

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Patriotism și idee de stat.

Sibiu, 6 Noembrie n.

Vorbirea pe care a rostit-o deputatul Beiușului, părintele Dr. Vasile Lucaciu, Mercuri, săptămâna trecută, în dieta țării, a fost primită cu simpatii din partea deputaților din majoritatea parlamentară și din partea presei ungurești.

Tonul a fost calm, argumentele tari, și intențiunea a fost cea mai frumoasă și salutară: de a convinge pe Maghiari, că Românii nu le sunt dușmani, că Românii nu sunt trădători de patrie, ci își pun patriotismul alături cu patriotismul Maghiarilor.

Două idei mari se cuprind în discursul părintelui Lucaciu, două noțiuni, întrebuițate foarte des, poate prea des în politica maghiară, pe cari părintele Lucaciu a ținut să le explice așa, cum pot să fie explicate din punctul de vedere al întrebărilor generale ale țării, nu numai din punctul de vedere al politicii maghiare, anume: *patriotismul și ideea de stat*.

Se știe, că imputarea ce se face din parte maghiară naționalităților celelalte se învârtă tocmai în jurul acestor două cuvinte. Suntem toți Nemaghiarii susținuți, că nu ne iubim patria, și că nu ne închidăm ideii de stat maghiar.

Iubirea de patrie e o datorință sfântă a fiecărui cetățean, a spus deputatul Beiușului, pe care și-o împlinește fiecare, fără deosebire de limbă, și care rămâne în inima cetățeanului neschimbată, pentru că nu atârnă de guvern, ori de condeiul vre-unui gazetar. „Iubirea mea de patrie e cu mult mai mare, decât să se schimbe cum să schimbă vremea”.

În ce se manifestă iubirea de patrie? Întrebarea aceasta și-a pus-o părintele Lucaciu și a răspuns la ea astfel:

„În patria noastră, în împrejurările noastre speciale, se manifestă iubirea de patrie în aceea, că cetățenii sunt întru toate *supuși loiali ai regelui apostolic*. Aceasta e lucrul cel dintâiu. Aceasta e ideea fundamentală a statului monarhic. Criteriul nerăsturnabil al iubirii de patrie mai e apoi și *supunerea față de legile sancționate* ale parlamentului acestuia, cari legi nu e ertat să fie supuse schimbărilor politice, ci trebuie executate, *aduse la îndeplinire între orice împrejurări*. Se poate, că nouă nu ne convin, se poate, că ele au fost aduse în contra voinței noastre. Noi putem să luptăm în contra lor, dar de respectat trebuie să le respectăm până legea e lege. În acestea văd eu adevăratul patriotism, acestea sunt ideile fundamentale ale iubirii de patrie, cari nu e ertat să fie supuse schimbărilor politice și părerilor jurnalistice”.

Corectă explicare. Corectă și adevărată. Pentru că nime nu știe să respecte legile așa de bine ca Românul. El dă dare și dă recruți pentru armată, va să zică își împlinește datorințele patriotice, chiar și atunci, când din parte maghiară împlinirea lor este considerată și decretată de faptă antipatriotică.

În privința patriotismului nu stăm deci îndărătul Ungurilor, și din acest punct de vedere ne-am putea înțelege cu ei. Ce face însă înțelegerea imposibilă, e *ideea de stat*. Părintele Lucaciu a arătat cum s'a născut ideea aceasta. Din greșitul înțeles dat cuvintelor *națiune* și *naționalitate*, pe când și unul și altul din cuvintele acestea exprimă același lucru. Cum însă astăzi se pare, că sub ideea de stat se înțelege *înghițirea naționalităților, nimicirea culturii naționalităților*, — e de sine înțeles, că naționalitățile, și în special Românii, nu pot să meargă alături cu Maghiarii, ci trebuie să se pună în fața lor, pentru a împiedeca o astfel de faptă antipatriotică.

„Cu conștiința liniștită și cu fruntea ridicată susțin, că noi gândim și lucrăm în senzul cel mai spiritual și mai patriotic, și că principiile profesate de noi sunt chemate să ducă la consolidarea țării și la fericirea patriei”, — a spus cu multă dreptate părintele Lucaciu.

Altă explicare nu se poate da nici *ideii de stat*, decât aceea, pe care a dat-o părintele Lucaciu în vorbirea sa. E corectă ori nu e corectă explicarea? Rândul e la politicianii de frunte maghiari să o spună. Pentru că dacă e corectă, dacă cu adevărat contopirea tuturor naționalităților în elementul maghiar este scopul final al politicii maghiare, ori cum spunea Lucaciu, înghițirea naționalităților și nimicirea culturii lor: atunci posibilitatea înțelegerii între noi și Maghiari e cu totul eschisă. La acte de acestea nu va da mână de ajutor nime, pentru că ar comite act de sinucidere. Dacă însă sub *ideea de stat* se înțelege altceva, nu nimicirea popoarelor nemaghiare, să ni-se spună în mod clar și precis cu o oară mai curând, și atunci, precum patriotismul curat al nostru, așa nici ideea de stat, nu va mai forma zid de despărțire între noi și Maghiari, avizați și de altcum unii la sprijinul altora.

Comentarea unei convorbiri.

Toate ziarele maghiare au înregistrat o convorbire pe care a avut-o Joi deputatul naționalist român, Dr. Vasile Lucaciu, cu Ugron Gábor, în culoarele dietei. Vorba a fost între ei despre necesitatea unei înțelegeri între Unguri și Români, și din ambele părți s'au făcut declarațiuni, din cari unii deduc, că în viitor lupta între Unguri și Români nu mai are să fie atât de aspră ca în trecut. Lucaciu ar fi cerut ca condiție de împăcare *executarea legii de naționalități*, iar Ugron a pus executarea în vedere, însă pe atunci, când Ungurii vor căpăta limba maghiară ca limbă de comandă în armată.

Deși convorbirea a fost de caracter curat particular, o convorbire confidențială, în firul căreia Ugron a constatat, că Lucaciu are cap unguresc, prin urmare e de origine maghiară, iar Lucaciu i-a răspuns, că dacă Ungurii au putut primi dela Nemți pe un *Wekerle* și pe un *Günther*, de ce nu vreau să lase bieților Români barem pe Lucaciu: a dat totuși anză gazetelor maghiare să se ocupe cu ea, să comenteze ideile schimbate între Lucaciu și Ugron, prinzând lucrul fiecare din punctul ei de vedere.

Ziariul mare german „*Pester Lloyd*” de ex. crede, că se va putea ajunge la înțelegere între Unguri și Maghiari, prin mijlocirea deputatului Lucaciu.

Ziariul „*Alkotmány*”, organul partidului popular, încă constată, că politica viitorului se cuprinde în conversația care a avut loc pe culoarele dietei între Lucaciu și Ugron.

Ziariul „*Az Ujság*” spune, că pretenziunile Românilor sunt și acum acelea cari erau pe vremea memorandumului. O împăcare se va putea face cu ei deci numai așa, dacă Ungurii *cedează* ceva din drepturile lor. Dar în cazul acesta au să o pășască ca cu Croații. „În situația dată Lucaciu și Românii sunt cei slabi, — scrie organul contelui Tisza. — Ei cer și așteaptă. Ce? O autonomie politică oarecare pentru naționalitatea română. Și ce pot da ei în schimb? Pasivitate și mână liberă coaliției în parlament. O atitudine negativă, adică nimic. Pentru liniștea și comoditatea în domnie, coaliția aruncă în brațele lui Lucaciu o parte însemnată din dreptul public, din garanțiile limbei maghiare și din politica de unitate maghiară, și apoi ne vom trezi cu aceleași stări în țara Murășului, pe cari le avem în țara Savei...”

Organul contelui Apponyi, ziariul „*Budapesti Hirlap*”, publică chiar un prim-articol în chestia aceasta, scris de cunoscutul Dr. *Incsó Benedek*, care spune, că pentru Români numai *politica lui Bánffy e cea bună*. Adecă înfrângerea lor. Unitatea statului maghiar și caracterul lui național nu poate forma obiect de discuție și de târguială față cu nime, cu atât mai puțin

FOIȘOARĂ.

Nepotul răsfațat.

Farsă, în 5 acte, de A. Kotzebeue.

După o traducere a lui Ioan St. Șuluțu, prelucrată de T. V. Păcățian.

(Urmare.)

SCENA 4.

(Costică și Iancu.)

Costică: Domnule Iancu!

Iancu: (Aparte.) Dar și pe ăsta acum-l aduce dracul? (Tare.) Ce poftiți, cocoane Costică?

Costică: Trăsura stă gata. Servitorul meu s'a îngrijit de ea.

Iancu: Servitorul? Nu D-Ta singur, ca să nu se divulge secretul?

Costică: Fi liniștit. Servitorul meu e mai tăcut decât mine!

Iancu: (Aparte.) Ce să fac acum și cu nătângul ăsta? Cum să scap de el? (Tare.) Așa dară toate sunt gata. Chiar și momentul e foarte potrivit ca se vorbești cu ea și să-i comunicii planul.

Costică: Tocmai asta voiam și eu. Dar spune-mi unde pot să o găsesc?

Iancu: Unde? D-ta ști bine, că biata Mărioara face pe servitoarea în casa aceasta.

Costică: Tocmai de aceea am pus gând să o scot de aici.

Iancu: Acum biata fată mulge vacile în grajd. Grăbește deci la ea, că o găsești singură acolo!

Costică: În grajdul de vaci? Cum se întru eu în grajd?

Iancu: Îți trebuie o întâlnire mai frumoasă și mai romantică? D-ta vei vorbi de dragoste, vacile vor mugli, viței vor zbiera, o petrecere, o scenărie din cele mai înduioșătoare!.. Dar iute, nu te socoti mult, că timpul trece!

Costică: Unde e grajdul vacilor?

Iancu: În fundul curții, la stânga.

Costică: Dar afară ploaie tare, cum să trec curtea?

Iancu: Te temi doară că ploaia îți stânge flacăra amorului?

Costică: Nu, de asta nu mă tem, dar îmi tem hainele și frizura îngrijită!

Iancu: Uite aici, mantaua unchiului! Pune-o pe D-ta. (Îi dă mantaua de pe scaun.) Și uite și pălăria lui cea mare cu care se primblă prin grădină. Ia-o și o pune în cap. Așa. Parecă ești un bandit din Italia. Și acum iute la grajd!

Costică: Dar afară e întunec!

Iancu: Cu atât mai bine. Făclia aprinsă a amorului îți va lumina drumul până la grajd. (Îl împinge pe ușă afară.) Așa. Și pe ăsta îl espedai. Bietul nebun. Acum atmosfera e curată, pot să mă apuc de lucru. Doară nu va fi venit Dora acasă? (Se uită prin ușe.) Nu! E numai Mărioara în odaie. Și cât e de tristă și de îngrijorată sermana. Șede cu capul răzimat pe mână. Aici, pe umărul meu să ți-l razimi de acum înainte, iubita mea turturică!

(Vrea să intre în odaie.)

SCENA 5.

(Dora, vine prin ușa din fund. Iancu.)

Dora: Vere dragă!

Iancu: (Tresare.) Bine, ce conspirație e aceasta în contra mea?

Dora: Pe mine mă cauți, sigur!

Iancu: Nu tocmai!.. Adecă da, pe cine alta?

Dora: Pentru a îndreptă prostia de mai nainte?

Iancu: Dacă am făcut-o, cine e de vină?

Dora: D-ta!

Iancu: Ba d-ta!

Dora: De ce?

Iancu: Cine te-a pus să aduci pe tontul ăla de Costică la casă, și să mi-l recomanzi, ca model.

Dora: Și eră bine, dacă te țineai de sfaturile mele.

Iancu: Așa? Să imitez pe omul care face curte servitoarei din casă?

Dora: Ai nebunit vere?

Iancu: Sara pe întunec să duce mă rog la ea, învâlit într-o mantauă neagră, ca să nu-l cunoască nime!

Dora: Până acum te țineam numai de prost, vere dragă, dar văd că ești și răutăcios. Calumnizezi oameni de omenie!

Iancu: Poți să aiibi despre mine părerea care-ți place. Dar aceea ce ți-am spus e adevărat.

Dora: Domnule vere! Un om pe care eu l-am aflat vrednic să-l aduc în casa noastră, la nici un caz nu se poate dejos întru atâta, să și facă de lucru cu servitoarele din casă! Înțelegi?

față cu supușii patriei. Patriotismul condiționat, după gustul lui Lucaciu, este un principiu lipsit de valoare, și e chiar primejdios dacă îl mai considerăm de factor în politică. Așa zice dl Iancsó, și continuă spunând, că față de patriotismul condiționat al lui Lucaciu, față de violesugul lui Vaida, față de tradarea netăinuită a lui Slavici și Popovici, nu este altă soluție, decât să învie din morți acea politică naționalistă, pe care Lucaciu a numit-o politica lui Bánffy, căreia însă, la dreptul vorbind, Bánffy i-a fost numai reprezentant în scaunul de prim-ministru, căci nu e numai a lui Bánffy, ci a maghiarimei întregi, mai ou seamă a aceleia, care luptă pentru viață, pept la pept cu naționalitățile, în ținuturile locuite de ele, și care este totodată și politica ziariului „Budapesti Hir-lap“.

Frumos! O singură întrebare am avea însă să punem dlui Iancsó Benedek cu privire la această politică a întregii maghiarimi. Ea se face de patruzeci de ani. Ce rezultate, ce roade a dat ea în aceste patru decenii? Să ni-le înșire dl Iancsó!

Vorbirea deputatului Dr. V. Lucaciu

rostită în ședința din 30 Octombrie n. a dietei ungare.

On. cameră! Când cu ocaziunea primei mele pașiri am onoare a saluta cu respect acest parlament, cred că nu vatăm legile modestiei, dacă accentuez, că atât eu, cât și mult stimatăii mei colegi, când am primit încrederea alegătorilor, ne-am pus și în serviciul unui ideal măreț. Și acest ideal măreț este idealul nostru al tuturor. Acest ideal m'a călăuzit când am intrat în acest parlament, și acest ideal mă conduce, când e vorba despre împlinirea datorinței mele de legislator. Acest ideal, on. cameră nu poate fi altceva, decât cea mai curată iubire de patrie. (Aprobări în stânga). E datorința noastră a tuturor să ne iubim patria. (Așa-i, aprobări în stânga, sgomot. S'auzim. S'auzim!) Această datorință sfântă noi o înșirăm între cele dintâi virtuți cetățenești, iar ne iubirea patriei o considerăm de un păcat ce totdeauna trebuie condamnat. (Așa-i. A-plause).

Cu acest ideal am crescut ca copil, acest ideal m'a condus în faptele mele publice (mișcare), acest ideal l'am văzut întrupat în sufletul poporului meu iubit, și tot acest ideal vreau să-l văd prosperând și în partidul de care am fericirea să mă țin, în partidul naționalist. (Sgomot. Acest ideal trebuie să fie steaua conducătoare, baza, dreptul de existență al activității noastre parlamentare, ca partid naționalist (nemzetiségi párt).

Hoffmann Otto: Un astfel de partid nu există. (Sgomot. S'auzim. S'auzim).

V. Lucaciu: Domnilor deputați, dacă așa un partid există sau nu există, (voci: nu există) nu voi aduce eu nici un argument,

ci rog pe dnul deputat de mare renume Hoitsy Pál — și cred că nu-mi refuză cererea, — ca să poftască să-mi răspundă la întrebare, că aici în cameră oare nu există partid naționalist parlamentar? (Sgomot mare).

Prez.: (Sună). Rog liniște.

V. Lucaciu: Cum putem explica fenomenul acesta curios, că între noi și între partidele constituite pe baza altor programe există un contrast atât de mare, atunci când e vorba de realizarea principiului de față în viața politică a dulcei noastre patrii? Oare Ungaria nu-i patria noastră (mișcare) și noi nu suntem fiii ei credincioși? (Sgomot, mișcare, clopoțelul sună. Strigăte din stânga: Nu-i drept. Ai fost credincios, de aceea te-au condamnat).

Balogh Mihály: De aceea ai stat un an de zile închis, fiindcă erai tare credincios.

Brediceanu C. întrerupere.

Markos I.: Graeca fides.

Prez. (Sună): Pentru expresiunea aceasta chem pe dl deputat la ordine.

V. Lucaciu: Atunci de unde provine faptul, că între noi și între partidele celelalte politice e un antagonism atât de puternic, că de multeori, mai ales în unele articole ale ziarelor, ducem o luptă pe viață și moarte?

Pă acei on. colegi ai mei, cari sunt de aceeași naționalitate cu noi, cari sunt aceiași fii ai națiunii noastre ca și noi, însă de partid politic contrar, cari sed în prezent pe băncile partidului guvernamental, poftiți ai întreba, că oare poporul român nu tot aceleși principii le profesază în interesul dezvoltării culturale naționale și politice ale naționalității lor române, ca și cele pe cari le profesăm noi, ca fii credincioși ai acestei naționalități, dar totodată și ca fii credincioși ai acestei patrii? Pentru aceasta zic și ei, atât în coloanele ziarelor, cât și în vorbirile lor politice, că iată sunt gata să viețuiască sau să moară pentru binele poporului român și sunt capabili să facă totul pentru naționalitatea română, pentru înaintarea și dezvoltarea culturală și materială a poporului român și consideră de dușman al lor, fie un individ, de orice partid, ori cine ar fi pe lume, acela care păcătuiește contra acestor sfinte cauze, căci acela este și dușmanul lor, dar totodată este și dușmanul acestei patrii. (Mișcare).

Ca să aduc un viu exemplu, aci este ca și o ilustrație interesantă cazul deputatului Burdia Szilárd. (Aprobări). Din partea presei românești a fost atacat, că din punct de vedere de partid nu și poate îndeplini aceea datorință, pe care patria și naționalitatea română o pretinde dela dânsul, nu o poate îndeplini tocmai din punctul de vedere al situației de partid. (Mișcare). Și domnul deputat Constantin Burdia a pășit pe față și cu capul ridicat a publicat, atât în ziaristică, cât și în darea de seamă ținută în zilele trecute, că da, în adevăr el iubește acel popor român și naționalitatea română, al cărui membru este. (Exclamări: Așa și este, și noi o iubim!).

Farkas-házy Zsigmond: Noi facem pentru naționalitatea română mai mult decât dvoastră! (Larmă).

Dr. V. Lucaciu: Că el va face tot ce-i va sta în putință pentru dezvoltarea culturală și materială a acestui popor (aprobări) și că așadară sunt lipsite de basă acele acuze, cari s'au ridicat contra lui atunci, când s'a zis, că în urma poziției de partid n'ar fi capabil, sau n'ar voi, sau dacă ar voi, ar fi împedecat, ca el în interesul propriei sale naționalități să facă tot ce pretinde legea divină și ome-nescă, ca în interesul poporului său să o facă și să o aducă la lumină. Căci onorată cameră, noi încă nu voim altceva, căci aceasta este și litera începătoare și scopul final al programului nostru politic. Cum stă deci faptul, că pe iubitul nostru tovarăș, care în decursul verii — ca să mă folosesc de cuvintele sale — este capabil și gata a face totul în interesul naționalității române, sau a națiunii sale române, cum a zis, îl priviți de prietin în chestia naționalităților, iar pe noi — cari tot binele poporului românesc îl vrem — ne priviți de dușmani? (Zgomot).

Dar merg mai departe pe acest teren. Ați cugetat că niște întreruperi mă pot împiedeca, dar nu aflu conștient că să reflectez la ele, ci îmi continui dezvoltarea pe acest fir. Nu numai acei stimatăi domni deputați, cari stau aici ca fii ai naționalității române, ci am experiat, că înșiși stimatăii domni bărbați ai guvernului, dela începutul dualizmului, până chiar în zilele noastre, în acele vorbiri politice de program, cu cari s'au prezentat înaintea camerei, despre chestia naționalităților, așa de frumos au vorbit, astfel de principii au accentuat și au stabilit... că dacă acele principii și păreri nu ne-ar mulțumi pe deplin, la tot cazul ar contribui cât de puțin la găsirea unei adevărate pentru realizarea chestiei naționale. (Sgomot. S'auzim, să auzim!)

Unii bărbați de frunte ai guvernului, dela început și până în ziua de azi, dar și unele partide, partidul popular, constituțional, fostul partid liberal, cel independent, toate partidele, când își dezvoaltă programul înaintea alegătorilor, se ocupă cu chestia naționalităților, și totdeauna cetim, că cu cea mai mare dragoste îmbrățișază naționalitățile, voesc sincer dezvoltarea individualității, culturii, doresc progresul material și moral al naționalităților, (Sgomot. Așa-i de fapt!), zic, că cu toții am contribuit serios, cu puterile noastre, la dezvoltarea interesului general al culturii, la progresul material și moral al cetățenilor.

Dar nici noi nu voim altceva, onor. colegi! (Sgomot. Strigăte: Cum?) Dacă lucrul stă așa, că în principiu nu este și nici nu poate fi nici o deosebire între noi, de unde provine deci totuși, că în realitate, în aplicația politice, în realizarea ideilor politice, există un contrast mare, un antagonism, o dușmănie, putem zice, și că suntem dușmani politici? (Sgomot).

Markos Gy.: Oláh revolver, oláh dinamit! (Sgomot. Președ. sună).

V. Lucaciu: Aceasta în orice caz ne silește la o explicație, și acela care vrea să se ocupe în mod serios cu politica, trebuie să-și dea seamă de legile evoluției, de situația patriei, precum și de viitorul ei și să vadă, care este cauza acestei

blăstămate stări de lucruri. Pentru că toți suntem în clar, că situația actuală nu este spre folosul patriei noastre ci, dimpotrivă, spre paguba ei (așa e! în stânga). De aceea trebuie să vedem, cari sunt motivele, cari au provocat această stare de lucruri, cari au adus-o cu sine, sau cari o susțin?

On. Cameră! Aceasta este o întrebare destul de teneinică. De aceea n'am îndrăznit singur, în modestia mea, să dau însumi răspunsul, ci mă voiu provoca la o persoană distinsă, pe care și on. cameră o ține de atare și pe care foarte mult o stimez. Este vorba de Ex. Sa contele Apponyi. O reflexiune foarte clară, a sa ne va lumina asupra cauzelor, cari susțin aceste triste stări de lucruri. Vorbind despre chestiunile politice ce există între noi și Austria, el zice: „Explicarea acestor neînțelegeri, a dușmăniei, care de fapt există, de multeori, dacă nu în totdeauna, o aflăm în faptul, că unele expresii, cari determină relațiile respective în ceea ce privește legile, viața politică, organizația dreptului public, se înțeleg greșit, și din expresiile, din explicațiile false, greșite, se nasc unele curente politice, eeri intrupându-se în instituțiuni, oprese împăciuirea naturală a lucrurilor“. (Va urma)

Din protopresbiterate.

Cercular

cătră onorata preoție din protopresbiteratul Sebeșului.

Conferența preoțească pentru anul curent se convoacă pe Luni, în 12/25 Noiembrie a. c. și zilele următoare în Sebeșul-săsesc cu următorul

Program:

1. La 8 ore în biserica din sus: sf. liturgie cu invocarea Duhului sfânt, servită de părintele Ilie Moga. Predică: Predică cătră popor la începutul anului școlar, despre datorințele de a susține școalele noastre confesionale. Cu lucrarea și predarea ei se însărcinează parohul Vasile Mateiu din Lancrăm.
2. La 10 ore deschiderea conferinței în școală.
3. Constatarea numărului celor prezenți.
4. Verificarea protocolului conferinței trecute.
5. Ordinațiuni și decisiuni consistoriale.
6. Discuțiune asupra serviciului divin și a predicii.
7. Predică preluorată din anul trecut de G. Perian.
8. Rapoartele preoților despre activitatea lor pastorală.
9. Tema: Cum să se poarte preotul și să aplice rugăciunile etc., de Isidor Blaga și G. Perian.
10. Tema: „Indatoririle preotului față de școala confesională“ etc., de Constantin Oancea și Maxim Vulc.
11. Designarea temelor pentru conferința anului viitor.
12. Eventuale propuneri.

Sebeș, 12/25 Octombrie 1907.

Sergiu Medean
protopop.

Iancu: Și pe mine să mă bată o mie de galbini dacă nu s'a dus tocmai acum, în mantaua unchiului, în grajdul vacilor! Înțelegi?

Dora: Imposibil. N'o pot crede.

Iancu: Îți propun un rămasăg. Dacă n'o fi așa, încă în sara asta iau de soție pe madam Sofia.

Dora: Dovezi, Iancule, dovezi!

Iancu: Dute în grajd și te convinge singură.

Dora: Bine zici, dar ploaia prea tare și astfel nu pot să-ți astup numai decât gura mincinoasă.

Iancu: Uite, aici e cortul unchiului. (Il dă.)

Dora: Bine. Și dacă ai mințit?

Iancu: Dar dacă n'am mințit, ci ți-am spus adevărul?

Dora: Atunci am să-i dau drumul dela casă pentru totdeauna. (Iase.)

Iancu: I-am făcut una bună coconășului Costică, încât știu că mă va pomeni cât trăiește. Acum treaba lor ce vor face, cum se vor descurca. Eu să-mi văd de treaba mea și se culeg roadele ostenelelor puse într-o prostie pe toți. (Intră în odaie la Mărioara.)

SCENA 6.

(Somnulescu, intră schiopătând. Doamna Anica.)

Doamna Anica: Spunemi bărbate, de ce ai nebunit?

Somnulescu: După o spaimă, ca cea avută, n'ar fi mirare dacă ași fi nebunit într-o adevăr.

Doamna Anica: Cine dracu te-a pus se sari pe fereastră în grădină?

Somnulescu: Cine! Frica să nu ard și să mă fac scrum.

Doamna Anica: Da unde eră focul?

Somnulescu: Aici, în casă!

Doamna Anica: Ba în capul tău nătlăraule!

Somnulescu: Cum? N'a trăznit în casa noastră?

Doamna Anica: Poate în creerii tăi!

Somnulescu: Creerii mei sunt clari ca soarele.

Doamna Anica: Uită-te numai pe fereastră și vezi, ce ai făcut cu pomul cel frumos.

Somnulescu: Ei vezi? Acolo a trăznit. Dar nu yezi, că-s ud ca un șoarece? Dă-mi alte haine.

Doamna Anica: Cine te-a trimis să te primblî pe așa vreme?

Somnulescu: Nepotul Iancu.

Doamna Anica: Cum așa?

Somnulescu: Iată cum. Eu mă așezasem pe scaun aici, ca să mă odihnesc puțin. Deodată mă deștept din somn și-l aud strigând, că arde casa. M'a făcut se simțesc chiar și fumul și după ce mi-a spus, că treptele ard, mi-a pus un scaun la fereastră și mi-a zis, că numai pe aici mai pot să-mi salvez viața. L'am ascultat și am sărit în grădină.

Doamna Anica: Ticălosul! Și mie mi-a spus, că ai nebunit. Mișelul de el. Oare unde e acum? De-l găsește li scot ochii cu unghiile.

SCENA 7.

(Cei de sus, apoi Dora și Costică.)

Dora: (Intră furioasă.) Lasă-mă în pace. Ești un mizerabil, un infam și jumătate.

Costică: Ascultă-mă, te rog!

Somnulescu: Ce scenă nouă? Pentru ce vă certati?

Doamna Anica: Sigur ați făcut primblare prin ploaie.

Dora: Da, domnul acesta a făcut o frumoasă primblare prin ploaie. A alergat după servitoarea care mulge vacile. La ea în grajd l'am găsit!

Doamna Anica: Și nu ți rușine dle Costică?

Costică: Ertăți, dar...

Somnulescu: Și cum văd, a făcut primblarea în mantaua mea cea neagră!

Doamna Anica: În casa mea nu se admit astfel de maniere!

Dora: Să te faci d-ta de rușine înaintea domesticilor! Somnulescu: Ba încă și pălăria e a mea! Bravo domnule Costică!

Doamna Anica: Ce bravo! Ține-ți gura.

Costică: Ertăți, vă rog, dar...

Doamna Anica: E un scandal ne mai pomenit.

Dora: Pe mine mă va certă lumea, că de ce te-ai adus aici.

Somnulescu: Și mă va suspicioasă pe mine. Va zice că eu am fost!

Costică: Lăsați-mă acum să vorbesc și eu. Iancu e d-voastră vină la toate. El mi-a spus, că d-șoara Dora s'a dus în grajd ca să...

Dora: Mulgă vacile?

Costică: Nu! Ca să iee puțin aer curat după ploai.

Dora: Da crezi d-ta că eu sunt ofticoasă?

Costică: Pe onoare vă spun, că dl Iancu m'a trimis în grajd. El mi-a dat mantaua și pălăria dlui Somnulescu. Și fiindcă nu văzusem de mult pe d-șoara Dora, crezând că cu adevărat o voiu afla în grajd, l'am ascultat și m'a dus s-o caut acolo.

Doamna Anica: Situația e clară. Iarăși nepotul Iancu a făcut ștrengăria.

Somnulescu: Despre focul cel mare nu ți-a spus nimica?

Costică: Nimica!

Dora: Pe mine încă m'a prostit mișelul!

Doamna Anica: Și să știți, că acum își rade unde în pumni de noi. Pentru că scopul lui a fost să scape noi. Ași face rămasăg, că-l găsește aici. (Deschide ușa de odaia Dorei.) Nu v'am spus? Iată-l! (Intră în odaie, și vorbește tare.) Afară mișelule! Ești de aici! (I-l scoate ureche afară.) (Va urma.)

Din despărț. „Asociațiunei“.

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară din despărțământul VI. (Sebeș), al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ în anul acesta se va ține în comuna Rahău, Duminecă în 17 Noemvrie 1907.

Program:

1. Deschiderea adunării la 1 oară p. m.
 2. Raportul general al comitetului despărțământului despre activitatea sa dela ultima adunare cercuală.
 3. Raportul casarului prin care prezintă rațiociniul pe a. 1906 și bugetul pe a 1908.
 4. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea acestora.
 5. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membrii noi și încasarea taxelor.
 6. Prelegere populară din vierit (Floxera).
 7. Raportul comisiunei de sub Nr. 4.
 8. Raportul comisiunei pe sub Nr. 5. Statorirea bugetului de a. 1908.
 9. Reorganizarea comitetului pe un nou period de trei ani.
 10. Organizarea agenturii.
 11. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
 12. Închiderea adunării.
- Sebeș, la 1 Noemvrie 1907.
- Comitetul despărțământului VI.
- S. Medean G. Tătar
dir., prot. secretar.

NOUȚĂȚI.

Iarăși chestia congruei. Preținsul „preot român“ răspunde la cele cuprinse în prim-articolul nostru din numărul 110, adăugând alte neadevăruri răutăcioase la cele ce le spusese mai înainte cu privire la împărțirea congruei. Pentru ași „justifica“ punctul de vedere, publică în numărul dela 2 Noemvrie al ziarului „Budap. Hírlap“ și o socoteală, o chitanță a cassei arhidieceșane, despre sumele detruse unui preot din comuna H., tractul Brașovului. Pe baza informațiunilor luate dela cassa arhidieceșană, constatăm și declarăm, că chitanța, ori socoteala publicată e falsă, ori fictivă, pentru că sumele înscrise în ea n'au fost detruse nici unui preot din arhidieceșă. Accentuăm de altcun de nou, că orice detragere din congruă se face cu expresă învoire a preoților. Celce susține contrarul, afirmă un neadevăr.

Fundațiunea Trandafil Ni se comunică din Budapesta, că tribunalul regesc a adus sentință în procesul intentat din partea metropoliei gr. ort. române și purtat prin domnul avocat Dr. Emil Babeș în contra patriarhiei sârbești din Carloveț pentru împărțirea pământului aparținător la fundațiunea Trandafil. Tribunalul a respins excepțiunile și rugarea Sârbilor, ca realitățile să fie decerate indivizibile și ca fundațiunea să se administreze din partea delegațiunei congresuale din Carloveț și mai departe, și a decretat segregarea pământurilor și împărțirea lor între metropolia română și patriarhia sârbească. Totodată au fost condamnați Sârbii și la purtarea cheltuelilor, în sumă de 5000 cor.

Alt proces câștigat. Biserica gr. or. română, reprezentată prin Metropolitul ei, a intentat proces Sârbilor pentru jumătate din venitele ce le-au avut aceștia din fundațiunea Trandafil, în curs de 22 ani. Tribunalul regesc a fost decis, în urma unei enunțieri a Curiei, că patriarhia din Carloveț este datoare să dea rațiociniul metropoliei române despre toate venitele avute din fundațiunea Trandafil, dela primirea ei în administrare până astăzi, iar tabla regească întărind zilele trecute deciziunea aceasta, a ridicat-o la valoare de drept. Sârbii deci au să dea socoteală în 30 de zile despre toate venitele de până acuma din aceasta fundațiune, întrebunțate pentru prevederea studenților români cu stipendii. Avocatul bisericei noastre a fost tot domnul Dr. Emil Babeș. Este speranță, că acest proces câștigat să aducă metropoliei noastre suma de vre-o 200,000 cor.

O nouă epistolă alui Björnson. Ziarul „Union“ din Praga publică un răspuns al poetului norvegian Björnson adresat avocatului Dr. Eduard Lederer din Neuhaus de următorul cuprins: Prea stimată Dle! Epistola Dvoastră e publicată acum în „März“, în „Courier Europeen“ și în „Lo Spettatore“. „März“ imi va deschide o rubrică pentru „barbările maghiare“. Voi începe cu câteva notițe din epistola Dvoastră și din ziarul din Zagreb. Desigur ați cetit ajutorul glorios alui Tolstoi. I am și scris imediat Cel mai apropiat articol al meu îl voi intitula „Cea mai mare industrie maghiară“. Sub acest titlu înțeleg a fabrica „Maghiari“, căci aceasta e industria lor de capetenie. Sper, că voi desfășura astfel articolul ca toți se înțeleagă, mai departe sper că articolul astfel va descrie situația încât Maghiarii marinimoiși se vor rușina. Să ne punem speranța în caracterele marinimoase dintre Maghiari. La tot cazul voi continua până la infinit. Al vostru devotat Börnsterne—Björnson. — Post scriptum. Când imi scrie cineva din Ungaria, cum mă înjură acolo, atunci trimit epistola la un prieten din Zagreb. Dar nici acesta nu cutează să mi-o trimită mie direct, ci o trimite la un amic în Boemia. Abia în modul acesta o primesc. Secret epistolar unguresc!

Dr. Dr. George Moroian, de origine din Săcele, care și până acuma a adus frumoase servicii cauzei noastre naționale, a fost numit atașat comercial al României la Londra.

Zaharie Bărsan și dna vor da în cursul săptămânii acesteia cu concursul corului „Acordul“ mai multe reprezentanții în Brașov. Se vor juca piesele: „Strigoii“ de Ibsen, apoi comedile „Cănele și pisica“, „Un prieten“, Dela Nord la Sud și „Capriciul unui tată“.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile ei, țin ședință în 9 Noemvrie noua la orele 3 d. a. în sala mică a casei comitatene.

Chipuri românești oprite în școală. Ministrul de culte și instrucțiune publică a oprit din toate școlile seria de chipuri „Coale și icoane pentru școală și casă“ pe motiv că sunt făcute în străinătate, conțin greșeli de drept public, nu corespund pedagogiei, și numele de localități nu sunt ungurești.

Greco-catolicii români din Budapesta. Înainte cu câțiva ani s'a înființat în Budapesta o parohie gr. cat. ruteană. Ca preot a fost numit din partea orașului, care a primit patronatul, Emil Melles. Acesta însă își aroga drepturi de jurisdicțiune și asupra românilor gr.-cat., fapt care a îndemnat Episcopatul român gr.-cat. se recurgă la deciziunea Papei dela Roma, Papa a decis în favoarea Românilor scoțându-i de sub jurisdicțiunea parohului rutean Melles. Până la înființarea unei parohii române gr. cat. profesorul Dr. Iosif Siegescu va îngriji de Români gr.-cat. din capitală în cele duhovnicești.

Monument în Turnu-Măgurele. Duminecă în 28 Octomvrie se va face în Turnu-Măgurele inaugurarea monumentului ridicat de un comitet militar în memoria vitejilor căzuți pe câmpiile Bulgariei.

Hymen. Elena I. Mănușiu și Ioan Tănăsescu, învățător, anunță cununia lor religioasă, ce se va celebra Duminecă, în 28 Octomvrie v. (10 Nov. n.) 1907, la crele 11 a. m. în biserica română gr. or. din Șimon (biserica veche).

Umor în fața morții. Unui lucrător de fabrică, sărac, numit Kosztolányi Ioszf i-s'a furat din partea unui necunoscut 9 floreni. Bietul lucrător în desperare s'a spânzurat și a murit. A lăsat însă o epistolă, în care se adresează hoțului, ca să-l urmeze și el pe acest drum scurt.

Expoziție industrială în Arad. Din Arad se vestește, că comitetul municipal a luat hotărârea ca în anul 1910 să se aranjeze în Arad o expoziție de țară industrială.

Foaie română maghiară în Budapesta. Cu începere dela anul nou va apare în Budapesta o foaie politică săptămânală cu text român și maghiar. Foaia cea nouă va apăra interesele bisericii greco-catolice române și maghiare. Foaia va fi redactată în spirit patriotic și se va ocupa și cu întrebări politice. Așa scriu ziarele maghiare.

Un copil turbat. Din Selmeczbánya se vestește, că în comuna apropiată Hegybánya a turbat un băiat de 11 ani care

înainte cu 4 săptămâni a fost mușcat de un câine turbat. În durerea sa nefericitul fu a atacat pe mamă-să mușcându-o în mai multe locuri. Copilul a murit deja a doua zi iar mama copilului a fost trimisă în institutul Pasteur din Budapesta. Acum se cercetează din a cărui vină n'a fost dus copilul mușcat la timp în institutul Pasteur?

Îngropat de viu. Un locuitor din Lipova s'a uitat să vadă, dacă nu i-se strică fântâna, și pe când îi examina cu minuțiositate interiorul, a început să se așeze pe pereții fântânii, și nenorocitul a căzut în fântână, iar pământul peste el. Au sârit oamenii și au început să scoată pământul din fântână, și după cincisprezece ceasuri de muncă au scos din fântână și pe bietul om, întreg și sănătos. Numai cu o mică zgârietură s'a ales. Minunea s'a întâmplat astfel, că cu toate că pământul căzuse peste el, a rămas o deschizătură prin pământ, prin care a străbătut aerul la el, și l-a făcut să poată respira.

Excesele unui cal. În Viena, în parcul Prater, calul dela o trăsură particulară și-a luat vânt și a început să isbească și să răstoarne număroase persoane. O femeie văduvă a fost omorâtă. Treisprezece persoane rănite, dintre cari trei în mod foarte grav.

Ciocnire de trenuri în România. Se scrie din Câmpulung, că Duminecă după amiază trenul de persoane s'a ciocnit în stația Stălpeni cu un tren de marfă care manevra. Mașina trenului de persoane, vagonul de poștă, vagonul de bagaje și un vagon de marfă au fost sfărâmate. Trenul de marfă asemenea a îndurat stricăciuni. Sunt nouă persoane grav rănite și număroase altele rănite mai ușor.

Procesul lui Hlinca, preotul suspendat al Slovacilor, se va judeca la Curia din Budapesta în 16 Noemvrie nou. Curtea cu jurați, cum se știe, îl condamnase pe Hlinca la un an și jumătate temniță de stat.

Cutremure de pământ. Un specialist din Calabria a stabilit faptul, că în anii doi din urmă au fost peste tot treisute de cutremure de pământ în lumea aceasta, unele mai puternice, altele mai slabe.

Răscumpărare de felicitări. Dl. Dumitru Acente, răscumpără felicitările din prilejul onomasticele sale cu 2 coroane, dăruite „fondului pentru daruri de Crăciun“, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“.

Fă bine neamului tău. Ca să se înmulțească clasa industriștilor și între Români, redacțiunea foii „Meseriașul“ din Lugoj mijlocește gratis plasarea de băieți la meseriașii noștri, cari caută și întreabă tot mai mult după băieți, învățăcei (șegărți, inși) la această redacțiune. La taria neamului zidește tot natul, care ajută clasa aceasta. Redacțiunea „Meseriașul“ roagă deci pe tot iubitorul de neam Român să-i caute și să-i ceară întreprinderea pentru așezarea de atari băieți, căci ar avea totdeauna unde. Preoților și învățătorilor mai săraci li-ar da foaia chiar pe jumătate prețul (pe 1 fl. 20 cr.) numai ca să-i angajeze la acvirea de băieți pentru cariera industrială. Adresa: Redacțiunea „Meseriașul“ Lugoj.

Teatru în Agnita. Producțiune teatrală, muzicală împreună cu joc va aranja intelecțiunea română din Agnita, și jur, Vineri în 8 Nov. st. n. 1907 în sala cea mare a hotelului „Agnita“ în favorul fondului reuniunei femeilor române din tractul Agnitei. Programa e următoarea: 1. „Păsărică trecătoare“ cor bărbătesc în 4 voci. 2. „Arvințe și Pepelea“ com. într'un act de V. Alexandri. 3. „Coroana Moldovei“ cor bărbătesc în 5 voci. 4. „Țiganul virilist“ de E. Suciu predată de Autor. 5. „Sună buciulul“ cor bărbătesc în 4 voci. În pauză se joacă călușerul. După producțiune joc.

Petrecere în Cluj. Universitarii români din Cluj invită la petrecerea cu dans ce se va aranja în sala dela „Hotel Central“, în 21 Noemvrie n. 1907. Începutul la 8 ore seara. Intrarea de persoane 2 cor., de familie (până la 3 membri) 5 cor. Venitul curat e destinat pentru Masa studenților și Casina română din loc. Ofertele marinimoase se vor cuita în publicitate și sunt a adresa la casarul Remus Furdul (strada Deák Ferencz u. 4. Român Casino, Kolozsvár).

Teatru.

Mercuri: Die drei Engel, operetă.
Joi: Der Walzertraum, operetă.

Rugăminte

cătră membri „Reuniunei române de agricultură în comitatul Sibiu“.

Între așezămintele noastre întemeiate cu scop de a promova bunăstarea populațiunei muncitoare, să numără și „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“. Întemeiată la 1888, ea chiar dela înființare a desvoltat o activitate rodnică și binefăcătoare ca puține alte așezăminte ale noastre. De roadele muncii ei numai aceea n'au beneficiat, cari nu i-s'an adresat. Acestei Reuniuni i-se revine vrednicia de a fi deprins pe economul nostru la cultura mai rațională a pământului și la folosirea uneltelor economice. Ea l-a împrietinit cu cultura putrețurilor măestrite, împărțind în mod gratuit an de an, sute și sute de chilogramme de sămânță de trifoiu, năp, lufnă, etc. Ea l-a deprins cu cultura mai în mare a pomilor, aranjând expoziții de poame, împreunate cu împărțire de premii în bani; ținând prelegeri și cursuri de pomări și împărțind an de an mii și mii de pomi pădureți și de altoi și punând în vânzare altoi cu preț redus. Ea a contribuit la nobilitarea rasei de vite, ținând expoziții de vite de prăsilă anuale împreunate cu împărțire de premii în bani; ea a dăruit și dăruiește an de an câte o vițea de soiul ales și alte animale de prăsilă și dă împrumuturi ieftine pentru cumpărarea de asemenea animale. Ea a contribuit și contribuie la ridicarea stărilor morale și materiale a populațiunei, prin întemeierea de instituții de credit sătești și de Tovărășii agricole. Prin aranjarea expozițiilor de copii contribuie la îmbunătățirea stărilor igienice și la desăvârșirea condițiilor de traiu ale populațiunei. Ea lucrează la conservarea, răspândirea și perfecționarea industriei de casă (lucrul de mână femeiesc), aranjând expoziții din bransa aceasta, alcătuiind albumuri, făcând colecțiuni de păpuși costumate după ținuturi și localități etc.

Prin publicațiunile sale ziaristice, Reuniunea stă în serviciul obștei noastre, iar prin edarea cărților din biblioteca Reuniunei, dă în mâna poporului povătuitorul potrivit la ținerea vitelor, la cultura trifoiului, a pomilor, a viilor, la cultura albinelor etc. Prin conferirea de premii la descrierea monografiilor comunelor noastre, contribuie la cunoașterea istoricului și a stărilor din comune etc.

Dacă este vre-un ram agricol, pe care Reuniunea noastră să nu-l fi îmbrățișat cu căldura recerută, aceasta este a se atribui siagur insuficienței mijloacelor bănești, căci bună voința, însuflețirea și simțul de jertfă la cărmăcii ei nu lipsesc. Dovadă împrejurarea, că ei an de an cutrieră satele în lungul și latul comitatului, aci la întruniri agricole, aci la expoziții, la plantări de pomi, la cursuri de altoi pomi etc.

În asemenea împrejurări ne adresăm cătră membri nostri cu acea respectuoasă și frățească rugăminte să binevoiască a nu ne lipsi nici pe viitor de sprijinul valoros și îndeosebi să iee la cunoștință, că cu scop de economisare și de mai multă ușurință ne-am adresat cătră oficiile noastre primitoriale respective cătră primăriile noastre comunale cu rugarea să binevoiască a încassa prin organele ce le stau la dispoziție, taxele pro 1907 dela membri și să binevoiască a răscumpăra acele cuitanțe.

În fine ne permitem a ne adresa cătră preoțimea, învățătorimea, cătră notarii, primarii și ceialalți fruntași ai nostri, cari încă nu sunt membri, să binevoiască a se înrola în șirurile noastre, căci prin aceasta, pe lângă că vor beneficia de roadele Reuniunei, dar și spriginose o cauză din cele mai arzătoare ale noastre a tuturor. Sibiu, 1 Nov. n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiuului“.

Pantaleon Lucaș, Vic. Tordășianu
prezident. secretar.

La suferințe de plumâni

să se ia neamănat în toate casurile Emulsionei lui Scott. „SCOTT“ nu vindecă numai părțile bolnave, ci aduce întregului organism sănătate nouă și putere de viață. „SCOTT“ este un mijloc specific și sigur contra tuturor

suferințelor de plumâni

și fiindcă e sigur, e și cel mai ieftin. Marea lor putere vindecătoare și nutritoare se bazează pe aceea, că la compunerea lor se folosesc numai materialul cel mai fin, cel mai curat și cel mai cu efect, pe care îl oferă piața și pe aceea, că aceleași prin unica în felul său și neîntrecută experiență alui Scott de compunere sunt făcute nu numai gustoase ci și absolut ușor de mistuit. 2 (276) 1-5.

Prețul unei sticle originale C. 250. De cumpărat în toate farmaciile.

Veritabilă năruai cu această marcă — Pescarul — ca semn de garanție al experienței lui SCOTT.

AVIZ!

Un băiat se primește ca invățel la

Stefan Moga
franzelar

[305] 5—6

Str. Trenului 4. Sibiu.

in cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage

recunoscută deja de ani ca cea dintâi și cea mai solidă

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată!

Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Prin urmare se poate face comandă, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 7—40

Tablouri istorice.

La **Librăria arhidiecezană** din Sibiu, (Nagyszeben) se află de vânzare următoarele:

Asaltul redutei Grivița.
Dumbrava roșie,
Moartea lui Ștefan cel Mare
Bombardarea Vidinului.
Ștefan cel Mare și aprodul Purice.
Trecerea armatei române peste Dunăre la 20 August 1877.

Principele Carol inspectând reduta Grivița.
Jurământul boierilor înaintea lui Tudor la Cotroceni.

Prinderea lui Tudor.
Petru și Ioan Asan ridică steagul liberării Grivița Nr. 1.
Întâlnirea A. S. Domnitorului cu Osman Pașa după căderea Plevnei.

Prețul fiecărui tablou 3 coroane.
Ștefan Vodă cel bun și mare, 1 coroană.

Dela **Librăria arhidiecezană** din Sibiu (Nagyszeben) se pot procura

Cuvântări liturgice

de arhimandritul Nicodem Munteanu
cu prețul de 1 cor. 50 fil., plus 10 fil porto.

Hirdetmény

a házberjövedelem és a házösszeírás tárgyában.

A házberadó három év tartamára vagyis az 1908, 1909 és 1910, évekre való érvénnyel újból kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házberjövedelem-valorások benyújtására a m. kir. pénzügyminisztérium 1907, évi 97,463 szám alatt kiadott rendeletével az 1907, évi november hu 15-től 30-áig terjedő időt tűzte ki.

Felhivattak ennél fogva a háztulajdonosok, hogy a nekik (ingyen) kézbesített házberjövedelem-valorási ívét pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) legkésőbb nov. hó 30-ig okvetlenül nyújtásuk be.

A háztulajdonos vagy a háznak állandó hasznélvezője, a házbervallomását meghatalmazott által is eszközölheti, házber eltitkolás esetén azonban az adómegrövidítés miatti felelősség, a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonos, a vallomást valamennyinek, vagy az általok e végre különösen felhatalmazottnak kell aláírni, és a vallomás helyességeért valamennyi felelős.

A házak nyers jövedelmét képezi együttesen mindaz, a mit a tulajdonos a bérbe adott ház használatában fejében a bérlőtől húz.

A bérjövedelem alatt tehát nemcsak az e czimen tényleg kikötött pénzbeli szolgáltatás, hanem mindaz értendő, mit a bérlő a bérlemény használatában fejében ellenérték-képe fizet; ilyenek az állami és községi adók, tűzkarbiztosítási összeg, közmunka, katonaelszállásolás és házjavítások, vagy állandó átalakítások költsége, továbbá mindazon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenműi költségek czimén fizet, s végre minden egyéb természetbeni szolgáltatások. Ennél fogva a háztulajdonos vagy annak meghatalmazottja a lakbérket minden épületnél, lakosztálynál,

vagy egyes lakrészeknél általában minden levonás nélkül úgy köteles bevallani, a mint azok szerződésileg megállapítottak.

Butorzáttal együtt bérbe adott épületek vagy lakrészek házberadó alapjául úgy vétetnek el, mintha butorzat nélkül adattak volna ki, levonatván az összes bérből az a többlet, mely a butorzatra esik. Ugyanaz ál akkor is, ha a ház kerttel együtt van bérbeadva, mely esetben a kertre eső többlet vonatik le.

A házak nyers jövedelméhez csupán azok az összegek nem számítottak, melyeket a bérlő némely községben ugynevezett házberfillér elnevezése alatt fizet. Ezek az összegek azonban a ház nyers jövedelmétől elkülönítve mutatandók ki, vagy a vallomásban megjegyzendő, hogy a bevallott nyers házberjövedelemben ezek a házberfillérek is befoglaltatnak, mely utóbbi esetben az adókivetést teljesítő közegek a házberfillér czimén szedett összeget a ház nyers jövedelméből mindenekelőtt, vagyis még az épületfenntartási költség és értéktörlesztés fejében leszámitandó törvényes százalék leütése előtt hivatalból fogják levonni.

Az ezen leütés után mutatkozó s teljes összegében bevallott nyers házberjövedelem alapján a házberadó tárgyát képező tiszta jövedelem szintén nem a bevalló háztulajdonos, hanem a házber adót kivető közegek számítják ki a fennálló törvény értelmében.

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyektől bárkinek házberjövedelem megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a hatósági közegek felszólítják.

A lakbérők magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevöknek a háztulajdonos köteleességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyezése által.

Az a házbertokos, ki a bevallási

ívet, annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszegeket bejegyezte volna, a lakbérőkkel aláírta, annyiszor büntetettik 200 koronával, a hány bérlőnél követte el ezt a mulasztást.

A befizetett birság egészben a feljelentőnek adatik. (1873: VI. t.-cz. 3. §).

A házberjövedelem eltitkolása és valótlan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1—8-szorosával büntetettik. (1883: XLIV. t.-cz. 100. §.)

Ha a házbertokos és lakbérő közötti egyetértésből szándékosan követett el az adó kijátszása s ez által az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a megrövidítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő (1868. évi XXII. t.-cz. 22. §); e büntetés alól azonban felmentetik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnál. (1873: VI. t.-cz. 3. §.)

Az a házbertokos, házgondnok vagy házfelügyelő, a ki házbervallomást nem ad, vagy hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivető közegek által kitűzött legalább nyolcz napi záros határidő alatt nem pótolja, a hiányok pótlása végett elrendelt helyszini szemle költségeit viselni tartozik és 2 koronától 100 koronáig terjedhető birsággal büntetendő. (1883: XLIV. t.-cz. 15. és 101. §§.)

Végül kijelentetik, hogy ha a bevallási űrlapoknak az érdekelt felek könnyebbségére elrendelt kézbesítése bármely ok vagy akadály miatt elmaradna is, ez az illető háztulajdonost a bevallás benyújtásának kötelezettsége alól fel nem menti, ez esetben a szükséges űrlapok a községnél (városnál) szerzendők be.

(313) 1—1

Kelt Nagyszeben, 1907. október 10-én.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Streinbruch)

se recomandă cu înzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depozitul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 40—

Sibiu — Nagyszeben.

Schimbare de local!

Prin aceasta aduc la cunoștința On. public, că lărgimdu-mi și întocmindu-mi

Atelierul de lăcătușerie

cu cele mai nouă mașinării, m'am mutat din casa Strada Poplăcii mici Nr. 11, în casa nouă

Strada Poplăcii mici Nr. 25—27.

Bazat pe existența veche a acestei lăcătărie de artă și de zidire, precum și pe cunoștințele mele câștigate prin experiențe practice, îmi iau voia a mă recomanda cu această ocaziune, în atențiunea On. public precum și a proprietarilor de case și a domnilor arhitecți, cu rugarea de a-mi concred mie toate lucrările de lăcătărie de artă și zidire, instalări de telegrafe, telefoane electrice, lucrări de apaducte precum și întocmiri de încălziri, obligându-mă a le executa toate acestea cu cea mai mare punctuozitate și solid.

Cu toată stima:

Gustav Ziegler,

lăcătuș.

[312] 1—3

„ALBINA”, institut de credit și economii

în Sibiu

primește depuneri spre fructificare noui:

1. Cu 4% sub 2000 cor., și peste 2000 cor. fără abdicere.
2. Cu 4½% dela 2000 cor. în sus cu abdicere de 3 luni.
3. Cu 5% dela 2000 cor. în sus cu abdicere de 6 luni.

Interesele le capitalizează, semestral.

Contribuțiunea de 10% dela interese o plătește institutul.
(308) 4—16